

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Brăgaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Larisa Bodnari, reprezentată de către avocatul Natalia Vladimirov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Larisa Bodnari împotriva Societății pe acțiuni „Moldasig”, intervenienți accesorii Mihail Furtună, Vitalie Dumbravă și Compania de asigurări „Asterra Grup” societate pe acțiuni cu privire la recunoașterea accidentului rutier drept caz asigurat, anularea dispoziției de refuz și încasarea despăgubirii de asigurare, a penalității și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Larisa Bodnari și a fost menținută hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 08 mai 2018 Larisa Bodnari a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Moldasig”, intervenient accesoriu Mihail Furtună cu privire la recunoașterea accidentului rutier ca caz asigurat, anularea dispoziției de refuz și încasarea despăgubirii de asigurare, a penalității și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 27 august 2016, ora 17:10, pe traseul raionul Rîșcani M-14, Nicolina Doroftei, conducând automobilul de model xxxx, se deplasa de la Briceni spre Chișinău.

A menționat că, în apropierea mun. Bălți s-a oprit regulamentar pentru a ceda trecerea autovehiculelor ce veneau din sens opus, în vederea intrării pe teritoriul stației de alimentare cu petrol „Bemol”. În acest moment Mihail Furtună, conducătorul autovehiculului de model yyyy, ce se deplasa din urmă, a efectuat manevra de depășire pe partea dreaptă. Reieșind din faptul că, Mihail Furtună tracta

un alt autovehicul de model zzzz și se deplasa cu o viteză sporită, autovehiculul tractat a lovit puternic automobilul de model xxxx, condus de către Nicolina Doroftei.

A susținut că, după lovitura puternică, automobil de model xxxx a fost proiectat pe contrasens, unde s-a tamponat cu automobil de model zzzz.

A afirmat că, în rezultatul accidentului rutier din 27 august 2018, automobilul de model xxxx a fost deteriorat considerabil, fiind cauzat prejudiciu material esențial proprietarului Larisa Bodnari.

A relevat că, conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. seria MAI03488709 din 27 septembrie 2016 și deciziei agentului constator din 27 septembrie 2016, Mihail Furtună a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) din Codul contravențional și în baza acestei norme i-a fost aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de 20 de unități convenționale, ceea ce constituie suma de 400 de lei.

A notat că, prin hotărârea din 06 martie 2017 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, a fost respinsă contestația depusă de către Mihail Furtună, reprezentat de către avocatul Valeriu Gandrabur ca neîntemeiată și au fost menținute fără modificări procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator din 27 septembrie 2016, iar prin decizia din 03 mai 2017 a Curții de Apel Bălți a fost respins ca nefondat recursul avocatului Valeriu Gandrabur în numele contravenientului Mihail Furtună și a fost menținută hotărârea primei instanțe fără modificări.

A declarat că, la data accidentului rutier, Mihail Furtună a prezentat polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă seria nr. RCAI-001881157, eliberată de către SA „Moldasig” pentru autovehiculul de model yyyy, cu perioada de asigurare de la 04 noiembrie 2015 până la 03 noiembrie 2016.

A specificat că, a depus la SA „Moldasig” cerere de acordare a despăgubirii de asigurare, cererea fiind înregistrată și a fost deschis dosarul de daune nr.D/RCA/16-1715. De asemenea, a prezentat CA „Moldasig” SA copiile următoarelor acte: pașaportul tehnic, polița de asigurare, permisul de conducere, certificatul de înmatriculare a autoturismului, copia buletinului de identitate și a comunicat companiei că, examinarea mijlocului de transport avariat de model xxxx va fi efectuată la 04 octombrie 2016, ora 10:00, pe adresa – mun. Chișinău, str.Petricani,17, împreună cu reprezentantul companiei – dealerul oficial al Nissan, SA „DAAC-Hermes”.

A invocat că, urmare a examinării automobilului de model xxxx a fost întocmit cont de plată nr. SPT0024216 din 05 octombrie 2016, conform căruia a fost preventiv stabilit costul pieselor de schimb, fără a fi luat în calcul costul manoperei, în suma totală de 589316 lei.

A mai invocat că, în luna mai 2017 s-a adresat la SA „Moldasig” cu solicitarea achitării sumei despăgubii de asigurare, însă prin scrisoare nr. 2997 din 24 august 2017 SA „Moldasig” i-a comunicat că, cazul său nu cade sub incidența Legii nr.414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nu se încadrează în limitele unui caz asigurat, motiv pentru care SA „Moldasig” consideră că, nu este temei juridic pentru

achitarea despăgubirilor de asigurare.

A considerat că, decizia SA „Moldasig” de a refuza recunoașterea cazului său ca un caz asigurat și de a refuza achitarea despăgubirii de asigurare este una neîntemeiată, nefondată și ilegală.

A relatat că, nu are nici o importanță vinovăția persoanei ce conducea autovehiculul tractat și, respectiv, sunt inaplicabile prevederile art. 17 din Legea nr.414-XVI din 22 decembrie 2006, conform cărora, în cazul în care părțile au provocat din culpă accidentul sau majorarea pagubei, fiecare dintre ele va fi obligată să compenseze numai partea din pagubă care îi este imputabilă. Respectiv, în primul caz, nu va fi angajată răspunderea asigurătorului autovehiculului ce era tractat.

A menționat că, reieșind din faptul că, automobilul de model xxxx, a fost procurat de către ea la 30 octombrie 2014 la un preț de 523962 de lei, iar la momentul accidentului rutier autovehiculul avea cu o vechime de exploatare de până la 3 ani, precum și din faptul că, conform contului de plată nr.SPT0024216 din 05 octombrie 2016, a fost preventiv stabilit costul pieselor de schimb, fără a fi luat în calcul costul manoperei, în sumă totală de 589316 lei, se constată daună totală a mijlocului de transport avariat de model xxxx.

A susținut că, reieșind din prevederile Regulamentului cu privire la modul de determinare a uzurii în cazul pagubelor produse la autovehicule, anexă la Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 13/1 din 03 aprilie 2008, costul concret al automobilului de model xxxx, procurat la 30 octombrie 2014 la un preț de 523962 de lei, în stare bună, cu aplicarea coeficientului de uzură 15%, este de 445367,70 de lei.

A relevat că, reieșind din faptul neachitării despăgubirii de asigurare, pârâțul este în întârziere din 24 august 2017 (data refuzului în achitare) și urmează să achite penalitatea în sumă de 80166,20 de lei și dobânda de întârziere în sumă de 49411,41 de lei.

A solicitat încasarea din contul pârâțului a despăgubirii de asigurare în mărime de 445367,70 de lei, a penalității în mărime de 80166,20 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 49411,41 de lei și a cheltuielilor de judecată, precum și recunoașterea accidentului din 27 august 2016 ca caz asigurat și anularea dispoziției de refuz din 24 august 2017.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, au fost introduși în proces CA „Asterra Grup” SA și Vitalie Dumbravă în calitate de intervenienți accesorii.

Ulterior, Larisa Bodnari a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând recunoașterea accidentului din 27 august 2016 ca caz asigurat, anularea dispoziției de refuz din 24 august 2017 și încasarea din contul pârâțului a despăgubirii de asigurare în mărime de 435367,70 de lei, a penalității în mărime de 78366,20 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 112587,28 de lei, a cheltuielilor pentru traducere în sumă de 1150 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10000 de lei și a taxei de stat în sumă de 18789,63 de lei.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă acțiunea depusă de către Larisa Bodnari ca neîntemeiată.

La 20 noiembrie 2019 Larisa Bodnari a declarat apel nemotivat, iar la 09 martie 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Larisa Bodnari și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 17 septembrie 2021 Larisa Bodnari, reprezentată de către avocatul Natalia Vladimirov, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii, cu încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel.

A considerat că, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară și erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și, anume, a dreptului de proprietate al recurenteii asupra sumei despăgubirii de asigurare, care urma să fie achitată de SA „Moldasig”.

A menționat că, instanțele judecătorești nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și, anume, prevederile art. 15 alin. (5) și (7) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 și au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și, anume, prevederile art. 15 alin. (1) din Legea enunțată.

A susținut că, autovehiculul condus de către Vitalie Dumbrovă a fost defectat și fiind tractat de autovehiculul condus de către Mihail Furtună (asigurat la SA „Moldasig”), urmărind în deplasarea sa după traiectorie de deplasare a autovehiculul ce tracta, condus de Mihail Furtună, având viteză în mers, dar nefiind liber condus de șofer, în momentul când Mihail Furtună brusc a schimbat direcția de deplasare, șoferul autovehiculului tractat nu a avut nici o posibilitate tehnică de a evita impactul cu automobilul de model xxxx, ce aparține recurenteii.

A afirmat că, concluzia instanței de apel este una eronată și lipsită de suport probatoriu, or, prin probele anexate la materialele cauzei se confirmă cert faptul că, Mihail Furtună, la 27 august 2016, ora 17:10, pe traseul raionul Rîșcani M-14, fiind la volanul automobilului de model yyyy, brusc a schimbat direcția de deplasare, ca urmare, autovehiculul tractat a tamponat automobilul de model xxxx, ce aparține recurenteii.

A notat că, conform pct. 35 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013 „Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto, în sensul art. 15 alin. (7) din Legea nr. 414-XVI, în urma survenirii cazului asigurat provocat de tractarea unui autovehicul de altul și ulterioara desprindere a autovehiculului tractat, care a continuat să se deplaseze, despăgubirea de asigurare urmează a fi achitată de asiguratorul de răspundere auto a autovehiculului ce tracta, aceasta fiind o prevedere specială, ce derogă de la regula generală statuată la art. 15 alin. (1) din aceeași Lege, conform căreia se ia în considerare vinovăția asiguratului/utilizatorului autovehiculului.

A relevat că, nu are nici o importanță vinovăția persoanei ce conducea autovehiculul și, respectiv, sunt inaplicabile prevederile art. 17 din Legea nr.414-XVI din 22 decembrie 2006, conform căroră, în cazul în care părțile au provocat din culpă accidentul sau majorarea ei, fiecare dintre ele va fi obligată să compenseze numai partea din pagubă care îi este imputabilă. Respectiv, în primul caz, nu va fi angajată răspunderea asigurătorului autovehiculului ce era tractat.

A declarat că, concluzia instanței de apel precum că, la caz nu există o condiție de bază pentru angajarea răspunderii asigurătorului, reprezintă în sine o încercare de interpretare eronată a normelor imperative ale legii speciale și, anume, ale prevederilor art. 15 alin. (7) din Legea nr. 414-XVI, or, reieșind din circumstanțele concretului accident rutier, SA „Moldasig” răspunde pentru prejudiciul cauzat în condițiile legii speciale în pofida faptului lipsei vinovăției constatate în comiterea anume a accidentului rutier din 27 august 2016 a asiguratului Mihail Furtună.

A subliniat că, intimatul SA „Moldasig”, exprimând dezacordul cu cuantumul despăgubirii de asigurare, nu a prezentat nici o probă în susținerea poziției expuse, nu a întocmit un calcul propriu, expunând doar critici referitor la suma solicitată.

A invocat că, concluziile expertului expuse prin raportul de expertiză judiciară nr. 2376-2378 din 11 noiembrie 2020 sunt corelative cu solicitările recurente și confirmă temeinicia cuantumului despăgubirii de asigurare, solicitate de recurentă.

A mai invocat că, reieșind din prevederile Regulamentului cu privire la modul de determinare a uzurii în cazul pagubelor produse la autovehicule, anexă la Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 13/1 din 03 aprilie 2008, costul concretului automobilul de model xxxx, procurat la 30 octombrie 2014 la un preț de 523962 de lei, în stare bună, cu aplicarea coeficientului de uzură 15%, la data accidentului rutier constituie suma de 445367,70 de lei.

A menționat că, reieșind din faptul că, conform contului de plată nr.SPT0024216 din 05 octombrie 2016, a fost preventiv stabilit costul pieselor de schimb, fără a fi luat în calcul costul manoperei, în sumă totală de 589316 lei, se constată daună totală a mijlocului de transport avariat de model xxxx.

A susținut că, la 02 februarie 2017, între Larisa Bodnari, în calitate de vânzător și Oleg Filatov, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul a vândut automobilul de model xxxx, la prețul contractual de 10000 de lei. Ca urmare, mărimea prejudiciului material cauzat recurente constituie 435367,70 de lei.

A afirmat că, SA „Moldasig” a refuzat să recunoască ca caz asigurat accidentul rutier în cauză, ca urmare, nu a stabilit nici o sumă și nu a dispus achitarea despăgubirii de asigurare, astfel, aceasta urmează să achită penalități și dobânzi de întârziere pentru neachitarea în termen a despăgubirii de asigurare.

Prin referința depusă la 23 noiembrie 2021 SA „Moldasig” a solicitat declararea recursului ca inadmisibil sau respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 29 decembrie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 27 august 2016, ora 17:10, pe traseul raionul Rîșcani M-14, a avut loc accidentul rutier cu participarea automobilului de model xxxx, care aparține cu drept de proprietate Larisei Bodnari, la volanul căruia se afla Nicolina Doroftei și automobilul de model zzzz, care în momentul accidentului era tractat de automobilul de model yyyy, condus de către Mihail Furtună.

În rezultatul acestui accident rutier, automobilul de model xxxx a fost deteriorat considerabil.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. seria MAI03488709 din 27 septembrie 2016 și deciziei agentului constatator din 27 septembrie 2016, Mihail Furtună a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art.240 alin. (1) din Codul contravențional și în baza acestei norme i-a fost aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de 20 de unități convenționale, ceea ce constituie suma de 400 de lei.

Prin hotărârea din 06 martie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, a fost respinsă contestația depusă de către Mihail Furtună, reprezentat de către avocatul Valeriu Gandrabur, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator din 27 septembrie 2016, ca neîntemeiată, iar prin decizia din 03 mai 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost respins ca nefondat recursul avocatului Valeriu Gandrabur în numele contravenientului Mihail Furtună și a fost menținută hotărârea primei instanțe fără modificări.

De asemenea, s-a constatat că, la momentul producerii accidentului rutier, Mihail Furtună deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă seria nr. RCAI-001881157, eliberată de către SA „Moldasig” pentru autovehiculul de model yyyy, cu perioada de asigurare de la 04 noiembrie 2015 până la 03 noiembrie 2016 (f. d. 22, vol. I).

La 09 septembrie 2016 Larisa Bodnari a depus la SA „Moldasig” cerere de acordare a despăgubirii de asigurare, cererea fiind înregistrată și a fost deschis dosarul de daune nr. D/RCA/16-1715. Totodată, a comunicat companiei că, examinarea mijlocului de transport avariat de model xxxx va fi efectuată la 04 octombrie 2016, ora 10:00, pe adresa – mun. Chișinău, str.Petricani,17, împreună cu reprezentantul companiei – dealerul oficial al Nissan, SA „DAAC-Hermes”.

Urmare a examinării automobilului de model xxxx a fost întocmit contul de plată nr. SPT0024216 din 05 octombrie 2016, conform căruia a fost preventiv stabilit

costul pieselor de schimb, fără a fi luat în calcul costul manoperei, în suma totală de 589316 lei.

Din materialele dosarului rezultă că, în luna mai 2017 Larisa Bodnari s-a adresat la SA „Moldasig” cu solicitarea achitării sumei despăgubii de asigurare.

Prin scrisoare nr. 2997 din 24 august 2017 SA „Moldasig” i-a comunicat că, cazul său nu cade sub incidența Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nu se încadrează în limitele unui caz asigurat, motiv pentru care SA „Moldasig” consideră că, nu este temei juridic pentru achitarea despăgubirilor de asigurare (f. d. 33, 34, vol. I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care a fost concretizată, Larisa Bodnari a solicitat recunoașterea accidentului rutier din 27 august 2016 ca caz asigurat, anularea dispoziției de refuz din 24 august 2017 și încasarea de la SA „Moldasig” a despăgubirii de asigurare în mărime de 435367,70 de lei, a penalității în mărime de 78366,20 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 112587,28 de lei, a cheltuielilor pentru traducere în sumă de 1150 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10000 de lei și a taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Larisa Bodnari, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

La caz, se reține că, instanțele judecătorești, ajungând la această soluție, au reținut că, în prezenta cauză a fost constatat cu certitudine faptul că, vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 07 septembrie 2016, Vitalie Dumbravă, care deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă, eliberată de către CA „Asterra Grup” SA. Respectiv, s-a constatat că, Vitalie Dumbravă efectua toate manevrele necesare, inclusiv schimbarea direcției de mers, virare la stânga sau dreapta, iar conform procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr.03488512 din 07 septembrie 2016, agentul constatator a stabilit că, Vitalie Dumbravă conducea autoturismul de model zzzz și nu a respectat distanța dintre automobile, ciocnindu-se în automobilul de model xxxx, prin urmare, fiind persoana vinovată în producerea accidentului rutier.

În acest sens, instanțele judecătorești au relevat că, nu poate fi obligată SA „Moldasig” să achite cuantumul prejudiciului material solicitat de către Larisa Bodnari, deoarece persoana asigurată în temeiul contractului de asigurare cu SA „Moldasig”, Mihail Furtună nu a fost recunoscut vinovat în comiterea accidentului rutier din 27 august 2016, iar, prin urmare, în cauza dată nu sunt aplicabile prevederile art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multispectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea

lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanță judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs constată că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Conform art. 1307 alin. (3) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), cazul asigurat este evenimentul pentru înlăturarea consecințelor căruia s-a făcut asigurarea și la producerea căruia apare obligația asigurătorului să plătească suma asigurată ori despăgubirea.

Conform art. 15 alin. (5) și (7) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, paguba provocată în accident rutier de o remorcă va fi acoperită de asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto a proprietarului sau utilizatorului de autovehicul doar dacă remorca: a) este tractată de acest autovehicul; ori b) s-a separat de autovehicul și a continuat să se deplaseze. Prevederea de la alin.(5) se aplică și în cazul în care autovehiculul este tractat în scopul transportării lui.

Pagubele rezultate din accidentul rutier pot fi cauzate atât de autovehicule, cât și de remorci.

Pagubele produse în accidentul rutier de o remorcă vor fi acoperite de asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto a posesorului de autovehicul doar dacă remorca este tractată de acest autovehicul sau s-a separat de autovehicul și a continuat să se deplaseze.

În sensul art. 15 alin. (7) din Legea enunțată, în urma survenirii cazului asigurat provocat de tractarea unui autovehicul de altul și ulterioara desprindere a autovehiculului tractat, care a continuat să se deplaseze, despăgubirea de asigurare urmează a fi achitată de asigurătorul de răspundere civilă auto a autovehiculului ce tracta, aceasta fiind o prevedere specială, ce derogă de la regula generală statuată la art. 15 alin. (1) din aceeași Lege, conform căreia se ia în considerație vinovăția asiguratului/utilizatorului autovehiculului.

Urmare a celor relatate, se reține că, nu are nici o importantă vinovăția persoanei ce conducea autovehiculul tractat și, respectiv, sunt inaplicabile prevederile art. 17 din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, conform căroră,

în cazul în care părțile au provocat din culpă accidentul sau majorarea pagubei, fiecare dintre ele va fi obligată să compenseze numai partea din pagubă care îi este imputabilă. Respectiv, în primul caz, nu va fi angajată răspunderea asigurătorului autovehiculului ce era tractat.

Mai mult, la materialele dosarului a fost anexat răspunsul Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 04-2105 din 26 iulie 2017, prin care a informat SA „Moldasig” despre faptul că, încheierea colaboratorului poliției rutiere privind stabilirea vinovăției posesorului autovehiculului tractat nu este aplicabilă în situația dată, or, asigurătorul de răspundere civilă al autovehiculului tractat este absolvit de despăgubirea prejudiciilor cauzate de accidentul rutier produs și a solicitat regularizarea dosarului de daune prin prisma normelor citate supra, atenționând asupra respectării necondiționate a prevederilor legislației cu privire la asigurări (f.d.148, 149, vol. I).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel urmează să aprecieze circumstanțele cauzei prin prisma celor enunțate.

Conform art. 1301 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prin contract de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

Conform art. 1315 alin. (1) lit. b) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), asigurătorul este obligat să efectueze plata, la apariția dreptului asiguratului sau al beneficiarului asigurării de a încasa suma asigurată sau despăgubirea de asigurare, în termenul stabilit în condițiile de asigurare.

La caz, se reține că, plata despăgubirilor de asigurare este obligatorie pentru asigurători, în cazul survenirii riscului asigurat și stabilirii vinovăției persoanei în comiterea accidentului rutier.

Conform art. 14 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, despăgubirea de asigurare va fi stabilită și achitată în limitele răspunderii asigurătorului.

Limitele răspunderii asigurătorului sunt:

a) de 1000000 de lei – la avarierea sau distrugerea de bunuri, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident;

b) de 1000000 de lei – pentru fiecare persoană păgubită în caz de vătămări corporale sau deces, dar nu mai mult de 5000000 de lei, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident;

c) cuantumul maxim de despăgubire, stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere – la avarierea sau distrugerea de bunuri, în cazul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul.

Conform art. 22 alin. (7) din Legea enunțată, în cazul avarierii sau distrugerii de bunuri, despăgubirea se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare privind acoperirea cuantumului pagubelor aduse bunurilor, ținându-se cont de pretențiile formulate de persoana păgubită, fără a se depăși diferența dintre valoarea acestor bunuri din momentul producerii accidentului și valoarea rămasă și limita maximă a

despăgubirilor de asigurare prevăzută de prezenta lege.

Conform art. 23 alin. (1)-(4), (8), (9) și (11) din Legea enunțată, despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși nici una din următoarele valori: a) valoarea pagubei real suportate; b) diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă; c) limita despăgubirii prevăzută de prezenta lege.

În cazul daunei totale, valorile menționate la alin.(1) lit.b) sunt confirmate prin actul de evaluare întocmit de expertul independent sau unitatea de specialitate, acceptate de părți, ori, în cazul valorificării integrale a autovehiculului, sunt stabilite conform ofertei de achiziții a unității de specialitate sau a persoanei fizice, aleasă prin concursul ofertelor de prețuri.

În cazul daunei parțiale, valoarea pagubei real suportate este egală cu costul reparației părților componente sau a pieselor avariate ori cu costul de înlocuire a acestora, inclusiv cheltuielile pentru materiale, pentru lucrările de demontare și montare aferente reparațiilor și înlocuirilor necesare.

Prin părți componente sau piese care trebuie înlocuite se înțeleg cele a căror reparație sau folosință nu mai este posibilă din punct de vedere tehnic din cauza gradului înalt de avariere ori cele a căror reparație este posibilă, dar costul ei, depășește valoarea de nou a părții componente sau a piesei respective.

Costul reparației autovehiculului se stabilește pe baza documentelor eliberate de unitatea de specialitate acceptată de părți.

Prețurile părților componente, ale pieselor înlocuitoare și ale materialelor sunt cele practicate de unitățile de specialitate, inclusiv din străinătate.

Dacă la unele părți componente sau piese pentru autovehicul nu există prețuri practicate de unitățile de specialitate, valoarea de nou a acestora se stabilește pe baza prețurilor din cataloagele pieselor de schimb sau, în lipsă, prin analogie cu prețurile la părțile componente sau la piesele unor autovehicule similare.

În procesul evaluării pagubei, atunci când este necesară înlocuirea părților componente și a pieselor, în cazul achitării despăgubirii prin virament în contul bancar al unității de specialitate, cuantumul despăgubirii de asigurare urmează a fi stabilit de asigurător ținând cont de următoarele:

a) pentru autovehicule cu o vechime de exploatare de până la 3 ani și un parcurs de până la 100000 km, costul reparației autovehiculului se stabilește pe baza documentelor emise de către unitatea de specialitate acceptată de părți. În acest caz, la reparația autovehiculului se vor utiliza părți componente și piese originale noi;

b) pentru autovehicule cu o vechime de exploatare de 4 ani și mai mult și/sau un parcurs mai mare de 100000 km, costul reparației autovehiculului se stabilește pe baza documentelor emise de către unitatea de specialitate acceptată de părți. În acest caz, la reparația autovehiculului se vor utiliza părți componente și piese noi fabricate în bază de licență (piese after market) sau originale foste în folosință care corespund cerințelor tehnice și de securitate rutieră. În cazul când părțile componente și piesele noi fabricate în bază de licență sau cele originale foste în folosință nu sunt disponibile pe piața autohtonă, paguba real suportată pentru autovehicule se va determina conform prețului la părțile componente și piesele originale noi.

Indiferent de vechimea de exploatare a autovehiculului și parcursul acestuia, în cazul în care despăgubirea de asigurare se solicită în numerar sau prin virament în contul bancar al persoanei păgubite, cuantumul despăgubirii de asigurare se stabilește luând în calcul prețurile medii practicate de minimum trei unități de specialitate acceptate de părți pentru manopera și pentru materialele aferente reparației sau înlocuirii părților componente și pieselor avariate, precum și pentru părți componente și piese noi fabricate în bază de licență sau originale foste în folosință care corespund cerințelor tehnice și de securitate rutieră. În cazul când părțile componente și piesele noi fabricate în bază de licență sau cele originale foste în folosință nu sunt disponibile pe piața autohtonă, paguba real suportată pentru autovehicule se va determina ținând cont de prevederile alin.(8).

La caz, se mai reține că, în situațiile în care în privința persoanei care a cauzat accidentul rutier a fost intentat un dosar penal sau un dosar contravențional, termenul de plată a despăgubirii de asigurare se va calcula din momentul în care sentința, decizia agentului constatator sau hotărârea judecătorească va deveni definitivă și, respectiv, executorie.

Ca și în contractele de asigurare CASCO, asigurătorul în contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto este obligat la plata penalității în cazul neachitării în termen a despăgubirilor de asigurare, drept temei fiind prevederile art.6 alin. (6) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, aplicabil tuturor claselor de asigurare în virtutea caracterului general al normei juridice respective.

Totodată, obligațiile asigurătorului, care reies din contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto privind plata în termen a despăgubirilor, sunt obligații pecuniare, în privința cărora sunt aplicabile prevederile art. 619 și 1328 alin.(3) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

În afară de penalitatea care este prevăzută de lege, companiile de asigurare urmează să achite și dobânzi de întârziere pe toată perioada întârzierii.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel, la rejudecarea cauzei, urmează să țină cont de normele legale enunțate supra și să adopte o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Larisa Bodnari, reprezentată de către avocatul Natalia Vladimirov.

Se casează integral decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Larisa Bodnari împotriva Societății pe acțiuni „Moldasig”, intervenienți accesorii Mihail Furtună, Vitalie Dumbravă și Compania de asigurări „Asterra Grup” societate pe acțiuni cu privire la recunoașterea accidentului rutier drept caz asigurat, anularea dispoziției de refuz și încasarea despăgubirii de asigurare, a penalității și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Victor Burduh

Mariana Pitic